

HOLOCAUSTUL (1933 - 1945)

- termenul *holocaust*:

- desemnează persecuția generală, sistematică, organizată de către statul nazist sub conducerea lui Hitler și de către aliații săi, după declanșarea războiului.
- provine din limba greacă („holocaustum” – ardere de tot)

- etapele persecutării evreilor:

1. *discriminarea* (1933-1939):

- boicotarea magazinelor evreiești
- Legile de la Nürnberg => retragerea cetățeniei germane și interzicerea căsătoriilor cu germanii
- 9/10 noiembrie 1938 – *Noaptea de cristal* – pogrom generalizat pe întregul teritoriu german
- înființarea primelor lagăre de concentrare (Dachau)

2. *internarea în ghetouri* (1939-1941):

-după cucerirea Poloniei se construiesc ghetouri pentru evrei care sunt obligați să locuiască în aceste zone și să poarte *steaua galbenă*, ca semn distinctiv.

3. *exterminarea* (1941-1945)

- după invadarea URSS, în spatele trupelor combatante vor acționa *Einsatzgruppen* din SS, al căror obiectiv era lichidarea evreilor din teritoriile de germani și aliații lor.
- ianuarie 1942 - Conferința de la Wannsee - o întrunire secretă a unor lideri naziști => se decide „aplicarea soluției finale în cazul problemei evreiești”, adică exterminarea populației evreiești din zonele controlate de germani.
- evreii din Europa ocupată de germani sunt deportați în lagărele de exterminare (Auschwitz, Buchenwald, Maidanek, Treblinka etc.): bătrânii, bolnavii, copiii sunt uciși în camerele de gazare imediat după internarea în lagăr; cei sănătoși sunt trimiși la muncă forțată sau sunt supuși unor experimente medicale inumane.
- se consideră aprox.. 6 milioane de evrei și-au pierdut viața ca urmare a acestor persecuții
- alături de evrei în lagărele de exterminare și-au pierdut viața romi, slavi, prizonieri de război etc.

- în numeroase zone ale Europei civilii întreprind acțiuni pentru salvarea evreilor, remarcabilă fiind activitatea diplomatului suedez Raoul Wallenberg.

HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA

- în perioada interbelică în România se constituie partide antisemite: Liga Apărării Național-Creștine, Partidul Național-Creștin, Garda de Fier.

- în perioada în care s-a aflat la guvernare, Garda de Fier aplică un program antisemit dur: eliminarea evreilor din viața economică, deposedarea de bunuri, muncă forțată, limitarea drepturilor cetățenești ș.a.

- intrarea în război și prezența germanilor în țară determină agravarea atitudinii antisemite:

- pogromul de la Iași – 28 iunie -6 iulie 1941
- deportarea evreilor în Transnistria, în lagărele de la Akmetcetka, Bogdanovka, Peciora, Vapniarka.
- represaliile de la Odessa

-în NV Transilvaniei autoritățile horthyste impun o campanie de deportare a evreilor, marea majoritate sfârșind în lagărul de la Auschwitz (din cele 140.000 de persoane deportate supraviețuiesc doar 15 %).

- I. Antonescu și cei din subordinea sa se fac vinovați de moartea a 280.000 de evrei, chiar dacă din 1943 s-a suspendat deportarea evreilor (în felul acesta au fost salvați cca. 350.000 de evrei).

Statul Israel acordă neevreilor care au salvat evrei titlul de *Drept între popoare*. Printre românii cărora li s-a decernat acest titlu se numără regina-mamă Elena, preotul Gheorghe Petre, avocatul Traian Popovici etc.